

Parc de la Muntanyeta

El verd més proper

INFORMACIONS

Equipaments i serveis del Parc

Fonts d'aigua potable. Jocs infantils. Jocs gimnàstics. Cistelles de bàsquet. Pista de monopatinis. Taula de ping-pong. Restaurant. Bar. Àrea per a gossos. Aparcament.

Equipaments situats en el Parc

Piscina Municipal. Biblioteca. Camp de futbol.

Recomanacions

Utilitzeu les papereres. No feu sorolls innecessaris. Observeu la vegetació sense malmetre-la. Cuideu el Parc com si fos casa vostra.

Per a més informació

Àrea Metropolitana de Barcelona. Servei de Promoció i Conservació de l'Espai Públic. www.amb.cat

DADES TÈCNiques I ESTADÍSTiques

Superfície: 13,3 ha

Inauguració: 1993

Projecte:

Fase 1, 1992: Miquel Roa, arquitecte.

Fase 2, 1994-2000: Arata Isozaki & associats, arquitectes.

Fases 3 i 4, 2002-2005: Direcció de Serveis Tècnics de l'AMB Claudi Aguiló i Martí Sans, arquitectes.

Població de Sant Boi 2011: 82.860 habitants.

COM ARRIBAR AL PARC

Amb autobús:

L70/L72 St. Boi (Ciutat Cooperativa) – Barcelona (Av. Paral·lel / Pl. Espanya)

L74 St. Boi (Pl. Forces Armades) – Cornellà (Sant Ildefons)

L78 St. Boi (Benviuere) – El Prat (Av. Pare Andreu de Palma)

L79 St. Boi (Ronda St. Ramon) – Barcelona (Av. Diagonal - l'illa)

L96 St. Boi (estació FGC) – Castelldefels (Bellamar)

SB1 St. Boi (Camps Blancs – Molí Nou)

SB2 St. Boi (estació FGC – Camps Blancs)

Amb ferrocarril: FGC, estació de Sant Boi.

Amb vehicle privat: Per l'autopista C-32, direcció Castelldefels, sortida St. Boi. Seguir les indicacions cap al centre i en agafar la ronda de St. Ramon trobarem el Parc a mà esquerra.

© ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA
Direcció de Serveis de l'Espai Públic

COORDINACIÓ, RECERCA I TEXTOS
Servei de Promoció i Conservació
Lluïsa Planes i Sant-romà, geògrafa

DISSENY GRÀFIC
Oficina de Disseny
Enric Foch i Ursula Solans

CORRECCIÓ DE TEXTOS
Manel Carvera i Gallemí, títolig

INVENTARI DE VEGETACIÓ I PLÀNOLS
Pilar Monsonet i Montes, biòloga
Roser Vives de Delàs, enginyera agrònoma

FOTOGRAFIA
Ernest Costa i Savoia

COL·LABORACIONS
Arxiu Històric Municipal de Sant Boi de Llobregat. Xavier Sánchez, Coressa

IMPRESSIÓ
Agopgraf

Àrea Metropolitana de Barcelona

SITUACIÓ

L'indret

El parc de la Muntanyeta és en un petit turó, a tocar de la muntanya del Montbaig amb l'ermita de Sant Ramon al cim. El lloc, coronat per la pineda d'en Puig, fa uns anys era el límit natural de la vila per la banda de ponent i estava ben bé als afores. Avui dia però, ha quedat totalment envoltat pels barris santboians que han anat creixent al seu entorn.

El Parc i la ciutat

Tal com hem dit, el Parc ocupa avui una posició central a la vila de Sant Boi fins al punt que confronta amb cinc dels sis barris del municipi (Camps Blancs, els Canons-les Orioles, Can Paulet-Marianao, Centre i els Vinyets). Aquesta característica el converteix en el Parc central de Sant Boi i els seus ciutadans tenen el privilegi de poder gaudir d'un gran espai verd ben a prop de casa. L'envolten el carrer de la riera Basté, carrer La Muntanyeta, carrer Joan Miró, el carrer de Pau Claris, una zona d'equipaments escolars, el carrer de Baldiri Aleu Torres i la ronda de Sant Ramon.

LA HISTÒRIA

Les primeres referències històriques de la Muntanyeta ens arriben de molt lluny. En efecte, alguns segles aC els pobles ibers ja la trepitjaven. L'existència d'un jaciment ibèric i romà és coneguda des d'antic per prospeccions superficials i confirmada més recentment per l'excavació feta l'any 1984. Probablement l'assentament va existir entre els segles v i aC, però per les restes materials trobades a l'excavació esmentada demostren la seva presència durant els segles iv, ii i aC. Actualment el que queda del jaciment està molt degradat per segles d'erosió acumulada.

La Muntanyeta i el Montbaig (Sant Ramon)

Foto: Adolf Zerkowitz, 1934

Aquest petit turó, tan lligat a la gent de Sant Boi, ha tingut al llarg del temps usos molt diversos, gairebé sempre vinculats a l'acció humana sobre el paisatge: l'agricultura, la vegetació, les maniobres militars (que van provocar importants episodis d'erosió) i, més recentment, l'ocupació urbana han estat protagonistes de la història més o menys propera de la Muntanyeta.

El passat agrícola

Les referències més detallades sobre l'explotació agrícola a la Muntanyeta són les de l'amillament (antic cadastre) de 1861 quan a les àrees de muntanya de Sant Boi es barrejaven els sectors ocupats per la vegetació natural, pròpia de l'indret o bé introduïda per l'home, com ara pins, ginestes, fonolls, brolles, etc., amb conreus de secà on hi tenia un paper destacat la vinya. Hi ha diverses partides on era el cultiu dominant i fins i tot va donar nom a una d'elles "els Vinyets" nom que, amb aquest origen, encara persisteix en un dels barris santboians. Una altra plantació important eren els fruiters de muntanya: cirerers, ametllers, garrofers i oliveres.

El creixement urbà

A l'inici del segle xx Sant Boi era un poble petit i tranquil, d'uns 5.000 habitants i amb una economia fonamentada bàsicament en l'agricultura. Avui dia (i sobretot pels canvis deguts a la industrialització i a la forta immigració dels anys seixanta i setanta del segle xx) la població supera els 80.000 habitants i l'estructura urbanística de la vila ha esdevingut força complexa, amb un creixement urbà molt expansiu que, com s'ha dit, ha arribat a envoltar pràcticament del tot la Muntanyeta.

Davant d'aquesta situació, el planejament urbanístic va decidir preservar aquest indret i crear-hi el parc metropolità de la Muntanyeta com a gran espai verd de la ciutat. Els pins, encara joves, ja creixen ufanosos al seu cim i els ciutadans poden gaudir novament de la seva flaire i d'un paisatge molt transformat, però encara força gratificant.

COM ÉS EL PARC

La Muntanyeta, al bell mig de Sant Boi, a més de ser-ne el seu pulmó verd, inclou també un conjunt d'equipaments com ara la piscina, la biblioteca, el camp de futbol i les escoles. Tot plegat dóna resposta a una important demanda ciutadana de cultura i de lleure a l'aire lliure.

La part nord-oest del turó té un caire més natural, amb zones de prats i arbusts i una abundant vegetació arbòria, amb predomini de pinedes i garrofers. Aquests darrers són una mostra dels antics conreus de secà que hi havia a la Muntanyeta. El sector sud-est té un caire totalment urbà i compta amb una important presència d'equipaments escolars i esportius i amb el Parc urbanitzat. Atenent a les seves peculiaritats, podem dir que el parc metropolità de la Muntanyeta es divideix, bàsicament, en tres espais o zones de característiques diferenciades:

Zona A. La biblioteca i la pineda

La biblioteca Jordi Rubió i Balaguer ocupa la part central del Parc junt amb la pineda dels poetes, una pineda de pi blanc, que separa la biblioteca de les escoles. La pineda, de forma allargada i irregular, està coberta de prat i té l'aspecte d'un bosquet de pins joves. Entre els pins hi ha una olivera, l'únic arbre diferent d'aquesta zona.

Zona B. El jardí de la deessa

Aquesta zona, a sota de la biblioteca i tocant al carrer de Baldiri Aleu, si bé té una clara continuïtat física, marcada en part per la línia de pollancre i lledoners que l'envolten, consta de dues parts bastant diferents. La part més propera a laavinguda de les palmeres és una esplanada amb zones de joc i arbres de l'amor, tipuanes, pruneres de fulla vermella i acàcies de Constantinoble en els espais interns. A l'altra meitat hi ha l'amfiteatre i un petit estany en forma d'ull i amb brollador, on viu la deessa de l'aigua, una bonica escultura de bronze, obra de Josep Aldomar. En aquest sector s'hi troben els pollancre més alts del Parc junt amb lledoners i troanes arbòries, que voregen els dos parterres amb palmeres, i alguns exemplars aïllats de taronger agre, cedre i xiprer.

Zona C. El llac

Entre el passeig de les Palmeres i la ronda de Sant Ramon un llac de contorns irregulars, amb una petita illeta, és la peça central d'aquest sector que també inclou la piscina i el camp de futbol.

Entre aquests elements i el passeig de les palmeres hi ha un espai de vegetació mediterrània. Conté sobretot pins blancs i pins piners al costat de garrofers, alzines, lledoners i freixes. Formant tanques irregulars i homogènies hi ha grups d'arbusts poc freqüents en altres parcs, com el lliri groc, el canyís, el boix baleàric o la valeriana rosada.

Els passeigs elevats

El Parc compta amb dos grans passeigs elevats. Les elegants washingtònies emmarquen el **passeig de les Palmeres**, entre la zona del llac i la de la biblioteca. El **passeig Mirador** separa la zona urbanitzada del Parc de la zona forestal. Són espais molt utilitzats per gaudir del passeig, córrer, anar en bicicleta, etc., mentre es contempla un paisatge d'amplis horitzons.

Les vistes

Des de dalt de la Muntanyeta, en dies clars, les vistes són immillorables. Observant amb detall l'horitzó es distingeix: Montserrat, el massís de Sant Llorenç del Munt, amb l'Obac, el Cavall Bernat i la Mola, el cingles de cap a Sant Miquel del Fai, Puiggraciòs damunt de la Garriga, Tagamanent, turó de l'Home i Matagalls al Montseny. De la serralada Litoral podem veure: les muntanyes del Corredor, el turó de Reixac (on hi ha l'ermita de Sant Pere), el turó de Montcada, la serra de Collserola amb el Tibidabo, el massís de Garraf i les serres d'Ordal. Més a prop Montjuïc, la Vall Baixa i el delta de Llobregat i, en l'horitzó de Sant Boi, el Montpedrós, visible des de molts punts i inconfusible per la seva forma de con volcànic.

A l'extrem nord del Parc s'han creat dos petits espais, de forma triangular. Un acull el mercat i l'aparcament i l'altre el jardí del costat de l'escola. En una posició equidistant, a la banda sud hi ha la **plaça de l'Agricultura**, una esplanada emmarcada per altes parets, amb la continuació del passeig de les Palmeres i una pineda de pi blanc a la banda que toca a l'escola.

LA MUNTANYETA: VISIONS LITERÀRIES

Considerant que dins del Parc hi ha la biblioteca i un petit itinerari escultòric i literari, ens ha semblat especialment adient apropar-nos al món de les lletres, reproduint alguns fragments de textos referits a la Muntanyeta i a la seva pineda, escrits fa poques dècades.

La pineda (fragment)

"A tocar del poble, s'eleva una muntanyola que convida i atrau amb una magnificència de verds que enamoren. Els pins exhalellurs sentors benèfiques i mostren l'espessa taca vellutada que contrasta amb la gamma més fresca i viva de les gatoses. És tota discreta la pineda del meu poble. És com una d'aquelles persones amables, modestes i senzilles que semblen creades a posta per fer bé; sense ostentacions, amb la simplicitat tan simpàtica d'un deure que s'acompleix. Ella, la muntanyola vestida de verd, s'ofereix als vilatans i als forasters amb una discreció graciosa, sense extremitats ni vanes pompes. Us acull amb una lleu remor que és l'oració que els pins l'encen al vent, us dóna un xic de la sentor que guarda, us proporciona una ombra reposadora que no us amaga, però, del tot la blavor del cel i la claror del sol, us convida a un passeig gens fatigós per la lleu sinuositat del seu lloc i us afavoreix encara amb ben delectables punts d'albir. Per això és força visitada per qui té un llibre per a llegir, per a qui vol gaudir del dolç vagar en una estona de lleure, per qui té necessitat de llum i d'aire i poques cames per anar-los a cercar més lluny i més amunt, i pels infants que l'omplen de rialles, de crits i de cançons."

Jordi Bonfill i Trias, "Jordi Català", era col·laborador de Josep M. Folch i Torres i estalvejava de Sant Boi de Llobregat durant el primer terç del segle xx. EL MEU POBLE. Biblioteca Popular de Sant Boi, 1948.

La Muntanyeta i la pineda

Foto: Jaume Canales Vila, 1910

Els esporgadors (fragment)

"Els nous obradors i les noves fàbriques s'estenen pertot i absorbeixen no sols el personal, sinó també els camps, en els quals no sentirem cantar els llauradors ni s'esponjaran les terres a la carícia del sol, en construir-se naus i coberts que es van omplint de maquinària."

El Fonollar, la Torre de la Vila, els Camps Blancs, els Hortells, la Riera Roja, els Vinyets de Montornès i d'altres indrets santboians, que la gràcia del català antic designava amb tan bells mots, van desapareixent ... La creixença de la ciutat engoleix implacablement els més placids racons del Pla del Llobregat."

Carles Martí i Vilà. ELS OFICIS A SANT BOI, CENT ANYS ENRERA: ELS ESPORGADORS. Pàg. 25 i 26 (fragment). Publicat a Vida Samboyana l'abril de 1962.

La Muntanyeta (fragment)

"No sé si em coneixereu, tothom em diu "La Muntanyeta". Des de temps he estat a la part alta de Sant Boi, mirant des de la meva alçada el riu, una mica el pont, el castell, l'església amb el seu campanar, a la meva germana gran i veïna amb la seva ermita, a les meves companyes més altes dels meus voltants, i fent una mica de puntetes veig el mar. Però així com puc veure on les casetes del poble comencen i acaben, com les meves companyes puguen per tocar el cel i després baixen, per més puntetes que faig, no puc veure on acaba el mar. Potser necessitaria créixer una mica més ... Canviada per això si que ho estic, potser si fa temps que no m'heu vist en trobarieu gros el canvi, sobretot si fa vint anys que no veniu a veure'm. Aquests vint anys han passat tan de pressa! Fins a mi a vegades m'estranya i també m'agrada recordar com ha estat el meu canvi. [...]"

Carne Rodas. Vida Samboyana, 169. Desembre de 1969.

Aquesta composició va guanyar el I Concurs d'Articles Periòdics organitzat per l'antiga Biblioteca Popular de Sant Boi. El jurat de dit certamen estava presidit per Jordi Rubió i Balaguer.

Vila de Sant Boi (fragment)

"Mig ajagudes, pubilla galana, unes pinedes li fan de coixí, i entre l'esplet dels fruiters de la plana, esguarda el riu que a sos peus fa camí"

Carles Martí i Vilà. Reproduït al volum dels I Jocs Florals Escolars 1987-1988 com a homenatge.

LLOCS PROPER D'INTERÈS

Ruta Parc de la Muntanyeta - Parc forestal del Montbaig (Sant Ramon)

Sortir del Parc per la rotonda que uneix la ronda de Sant Ramon amb l'avinguda d'Aragó i seguir en direcció cap al barri de Camps Blancs. Un cop a l'av. d'Aragó, pujar pel carrer del Segre (hi ha un senyal que indica ermita Sant Ramon). Fort pendent. Al final del c. del Segre, seguir pujant per un camí asfaltat de color vermellós. En arribar a la cruïlla de camins amb una gran antena, agafar el camí senyalitzat com a camí vell de Sant Ramon. Amb 35 minuts s'arriba al mirador del dipòsit. Gran panoràmica de Collserola i de la Vall Baixa del Llobregat, amb el Montpedrós en primer terme. Al minut 40 aparcament del pla de la Verge, des d'aquí es pot seguir a peu per la dreuera senyalitzada, o per la pista forestal, que passa al costat d'un petit altar si es va en cotxe o BTT. Més o menys en 1 h, s'arriba a l'aparcament que hi ha prop de l'ermita des d'on cal seguir a peu.

L'ermita de Sant Ramon

Al cim del Montbaig (289 m) hi ha l'ermita de Sant Ramon. La va fer construir Josep Estruch el 1887 en memòria dels seus pares: el pare es deia Ramon i d'ell va agafar el patronímic. L'any 1997 s'hi van fer obres de rehabilitació. L'edifici és de planta quadrada amb apareença de tres naus, si bé només la nau central es dedica al culte religiós. El lloc també es coneix com l'antiga fita, perquè és el punt on hi havia la pedra que indicava la separació dels termes de Viladecans, Sant Boi i Sant Climent de Llobregat. Per altra banda, paga la pena pujar-hi perquè és un mirador privilegiat per a l'observació del paisatge i, a la tardor, del pas de diferents espècies d'ocells migratoris. En un annex de l'ermita hi ha el centre d'interpretació del paisatge del Baix Llobregat.

Les vistes des de l'ermita

El paisatge des de l'ermita és esplèndid. Una rosa dels vents indica els principals punts que s'aguaiten. Coincideixen en general amb els que ja s'han descrit en parlar de la Muntanyeta, però aquí milloren les vistes a causa de la major altura i de no haver-hi obstacles cap al Garraf, amb Eramprunyà i la Morella a primer terme. Cal destacar la bona perspectiva del delta de Llobregat amb la desembocadura del riu i les llacunes; en dies molt clars, s'arriben a veure els Pirineus i les muntanyes de Mallorca.

La Torre Figueres

La Torre Figueres és documentada des de les acaballes del segle xvii. Al segle xix era una important explotació agrícola. Pertanyia a la partida "Montclar" formada per un conjunt de terres, amb una part dedicada al conreu de raïm i l'altra, terra campa. Aquesta i altres partides formaven l'heretat Torre Figueres, que ocupava una part important de les terres de l'antic Sant Boi. La casa, elegant i senyorial, és de planta regular amb planta baixa, pis i golfes. Al primer pis hi ha quatre balconades centrals i dues galeries laterals, que la fan, tota ella, més airosa. Es va restaurar l'any 1996 i actualment és seu de Coressa, empresa municipal de Sant Boi.

Arbres del Parc

Els perennifolis

Verds tot l'any amb fulles planes i més aviat petites de cutícula dura, fosca i brillant, per poder resistir temporades de sequera. N'hem distingit tres grups principals:

* Palmeres

Vegetals de tronc únic, sense ramificar, amb fulles i flors que neixen de l'extrem.

- 1 Phoenix canariensis, **palmera de Canàries**
- 2 Phoenix dactylifera, **palmera de dàtils**
- 3 Trachycarpus fortunei, **palmera excelsa**
- 4 Washingtonia robusta, **washingtonia**

● Pins i altres coníferes

Plantes resinoses, amb fulles petites, estretes i allargades de cutícula molt dura.

- 5 Cupressus sempervirens, **xiprer**
- 6 Pinus halepensis, **pi blanc**
- 7 Pinus pinea, **pi pinyer**

● Altres perennifolis

- 8 Acacia dealbata, **mimosa**
- 9 Brachychiton populneus, **braquiquiton**
- 10 Casuarina equisetifolia, **casuarina**
- 11 Ceratonia siliqua, **garrofer**
- 12 Citrus aurantium, **taronger agre**
- 13 Grevillea robusta, **grevillea**
- 14 Ligustrum lucidum, **troana**
- 15 Olea europaea, **olivera**
- 16 Quercus ilex, **alzina**

● Els caducifolis

Molt variables amb el pas de les estacions, adaptats a llocs amb aigua abundant, de fulles més o menys grosses que cauen a la tardor.

- 17 Albizia julibrissin, **acàcia taperera**
- 18 Celtis australis, **illedoner**
- 19 Cercis siliquastrum, **arbre de l'amor**
- 20 Fraxinus angustifolia, **freixe de fulla petita**
- 21 Jacaranda mimosifolia, **xicranda**
- 22 Platanus x hispanica, **plàtan**
- 23 Populus alba, **alber**
- 24 Populus nigra, **pollancre**
- 25 Prunus cerasifera 'Pissardii', **pissardi**
- 26 Tipuana tipu, **tipuana**
- 27 Ulmus pumila, **om de Sibèria**

■ Arbusts i altres plantes

- 1 Abelia x grandiflora, **abèlia**
- 2 Asteriscus maritimus, **margarida de mar**
- 3 Bougainvillea glabra, **buquenvil·lea**
- 4 Buxus balearica, **boix baleàric**
- 5 Carex sp., **càrex**
- 6 Centranthus ruber, **valeriana roja**
- 7 Chamaecyparis spp.
- 8 Cistus albidus, **estepa blanca**
- 9 Cistus salvifolius, **estepa borrera**
- 10 Coronilla valentina ssp. Glauca, **carolina**
- 11 Erica multiflora, **bruc d'hivern**
- 12 Escallonia rubra var. macrantha, **escal-lònia**
- 13 Eurlops pectinatus, **margarida groga**
- 14 Genista linifolia, **ginesta linifolia**
- 15 Hedera helix, **heura**
- 16 Iris pseudacorus, **liri groc**
- 17 Jasminum fruticans, **gessamí groc**
- 18 Juniperus phoenicea, **savina comuna**
- 19 Juniperus savina, **savina de muntanya**
- 20 Juniperus thurifera, **savina turifera**
- 21 Lavandula dentata, **espigol dentat**
- 22 Myoporum sp., **miopor**
- 23 Phillyrea angustifolia, **aladern de fulla estreta**
- 24 Phillyrea latifolia, **aladern mitjà**
- 25 Phlomis fruticosa, **ventel·losa**
- 26 Phragmites australis, **canyís**
- 27 Pistacia lentiscus, **llentiscle**
- 28 Ptilosporum sp., **pitospor nan**
- 29 Punica granatum, **magraner**
- 30 Retama monosperma, **ginesta blanca**
- 31 Rhamnus alaternus, **aladern**
- 32 Rosmarinus officinalis, **romani**
- 33 Salix eleagnos subs. angustifolia, **sarga**
- 34 Salvia microphylla, **sàlvia**
- 35 Salvia officinalis, **sàlvia**
- 36 Scirpus sp., **jonc**
- 37 Spartium junceum, **ginesta**
- 38 Tecomania capensis, **tecomària**
- 39 Teucrium fruticans, **teucri blau**
- 40 Viburnum tinus, **marfull**